

Економіка воєнного часу

УДК 338.43:634/635:330.131.7:69:330.34

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18599734>

**Сталий розвиток плодово-ягідної галузі в умовах трансформації системи
фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств для
післявоєнного відновлення економіки**

Вдовенко Наталія Михайлівна,

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри глобальної економіки
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-0849-057X>

Печко Володимир Сергійович,

доктор економічних наук, доцент,
голова ГС «УКРСАДВИНПРОМ»,
м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-9681-548X>

Демченко Олександр Вікторович,

доктор економічних наук,
директор ТОВ «Грін Тек Трейд»,
м. Кропивницький, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-0796-7164>

Рибалко Сергій Вікторович,

доктор економічних наук, директор ФГ «Аделаїда»
с. Музиківка, Херсонська обл., Україна, <https://orcid.org/0000-0001-5449-4147>

Прийнято: 12.01.2026 | Опубліковано: 30.01.2026

Анотація: У статті здійснено комплексне наукове осмислення проблематики сталого розвитку плодово-ягідної галузі в умовах післявоєнного відновлення економіки України крізь призму трансформації системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств, які забезпечують відновлення та модернізацію виробничої й ринкової інфраструктури аграрного сектору. Доведено, що руйнування інфраструктурних об'єктів, поглиблення макрофінансової нестабільності, дефіцит інвестиційних ресурсів і зростання фінансових ризиків ускладнює реалізацію будівельних проєктів у плодово-ягідній галузі. Обґрунтовано, що неефективність традиційних підходів до фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств у післявоєнний період зумовлює перевищення кошторисної вартості, порушення строків реконструкції та зниження якості об'єктів, що формує мультиплікативні втрати для аграрного сектору та національної економіки. Доведено, що сталий розвиток плодово-ягідної галузі спонукає переходити від фрагментарного управління окремими ризиками в системний, портфельний підхід, до фінансового ризик-менеджменту, інтегрованого з принципами трансформації системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств, задіяних у процесах післявоєнної реконструкції. Сформовано концептуальну модель взаємозв'язку між фінансовим ризик-менеджментом у будівельній сфері та результативністю розвитку плодово-ягідної галузі, яка відображає причинно-наслідкові зв'язки, ефекти зворотного впливу та формування мультиплікативного ефекту для економіки. Запропоновано систему економіко-математичних індикаторів, що дозволяє кількісно оцінювати вплив трансформації фінансового ризик-менеджменту в будівництві на параметри сталого розвитку плодово-ягідної галузі з урахуванням галузевих особливостей виробництва, зберігання, переробки та реалізації продукції, формування фінансових стратегій

*будівельних підприємств, розробки програм післявоєнного відновлення
плодово-ягідної галузі на засадах сталого розвитку.*

Ключові слова: *сталий розвиток, будівельні підприємства, плодово-
ягідна галузь, ризик-менеджмент, будівельна галузь, макрофінансова
нестабільність, фінансові ризики, післявоєнне відновлення, будівельні
матеріали, регулювання, фінансовий менеджмент, капітальний ремонт,
реконструкція, система фінансового ризик-менеджменту, фінансова
стратегія, трансформація.*

**Sustainable development of the fruit and berry sector under the
transformation of the financial risk management system of construction
enterprises in the context of post-war economic recovery**

Nataliia Vdovenko,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department
Faculty of Economics, Department of Global Economy,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,
Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-0849-057X>

Volodymyr Pechko,

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Head of the Public Institution "UKRSADVINTROM",
Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-9681-548X>

Oleksandr Demchenko,

Doctor of Economics, Director of Green Tech Trade LLC,
Kropyvnytskyi, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-0796-7164>

Serhiy Rybalko,

Doctor of Economics, Director of the Adelaide Financial Group,

Muzykivka Village, Kherson Region, Ukraine,

<https://orcid.org/0000-0001-5449-4147>

Abstract: *The article presents an in-depth interdisciplinary study of the sustainable development of Ukraine's fruit and berry sector in the context of post-war economic recovery, with a particular focus on the role of transforming the financial risk management system of construction enterprises, which act as key agents in restoring the production, logistics, and market infrastructure of the agricultural sector. The relevance of the research is driven by a complex set of contemporary challenges, including the consequences of military actions, large-scale infrastructure destruction, heightened macro-financial instability, shortages of investment capital, rising construction material costs, and increasing financial risks in both the construction and agricultural sectors. Under such conditions, traditional approaches to financial risk management prove insufficient to ensure the long-term resilience of recovery processes and the achievement of sustainable development goals. It is substantiated that the fruit and berry sector, as one of the most capital-intensive yet socially significant components of the agricultural economy, plays a crucial role in ensuring food security, generating value added in rural areas, and stimulating regional development. At the same time, the effectiveness of its functioning in the post-war period directly depends on the pace and quality of restoring key infrastructure facilities, including horticultural farms, storage facilities, cold chains, processing enterprises, logistics hubs, and engineering networks. Construction enterprises involved in the implementation of such projects operate under heightened uncertainty and are exposed to investment, credit, currency, and operational risks, which significantly increases the requirements for the quality and maturity of financial risk management systems. The*

study demonstrates that inefficiencies in financial risk management systems in construction enterprises lead to cost overruns, delays in project implementation, and a deterioration in the quality of reconstructed facilities, thereby generating cumulative losses for the fruit and berry sector and the national economy. A scientific gap is identified: insufficient consideration of intersectoral synergy between the construction and agricultural sectors in existing studies on sustainable development and financial management. The purpose of the article is to substantiate the theoretical and methodological foundations and to develop applied approaches to ensuring the sustainable development of the fruit and berry sector through the transformation of the financial risk management system of construction enterprises involved in post-war reconstruction. To achieve this objective, systemic, intersectoral, and risk-oriented approaches are used to integrate sustainable development principles with modern financial management instruments. The scientific novelty of the research lies in developing a conceptual model that captures the relationship between the transformation of financial risk management in construction enterprises and the sustainable development of the fruit and berry sector, reflecting causal relationships, feedback effects, and the mechanisms that generate a multiplicative effect within the economy. A system of specialized economic and mathematical indicators is proposed, allowing for the quantitative assessment of the impact of infrastructure investments and the quality of financial risk management on key parameters of sectoral development, considering yield levels, age structure of plantations, marketable output, post-harvest losses, price seasonality, and the risk-adjusted efficiency of investments. The practical significance of the findings lies in their applicability to the formulation of financial strategies for construction enterprises, the design of national and regional post-war recovery programs, the improvement of state support mechanisms for infrastructure projects, and the enhancement of investment attractiveness and competitiveness of the fruit and berry sector. Implementing the proposed approaches will align short-

term managerial decisions with long-term sustainable development objectives, foster a stable investment environment, and strengthen Ukraine's food security amid the post-war economic transformation.

Keywords: *sustainable development, construction enterprises, fruit and berry industry, risk management, construction sector, macro-financial instability, financial risks, post-conflict recovery, construction materials, regulatory framework, financial management, capital refurbishment, infrastructure reconstruction, financial risk management system, financial strategy, structural transformation.*

Постановка проблеми. Плодово-ягідне виробництво, як перспективна галузь аграрного сектору економіки, посідає особливе місце в забезпеченні продовольчої безпеки при формуванні доданої вартості на сільських територіях. Водночас сучасні виклики, зумовлені наслідками воєнних дій, руйнуванням виробничих потужностей, дефіцитом інвестиційних ресурсів і зростанням фінансових ризиків, актуалізують необхідність перегляду традиційних підходів до управління розвитком провідних галузей національної економіки. У цьому контексті особливого значення набуває трансформація системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств, які відіграють визначальну роль у процесах відновлення аграрної, переробної та ринкової інфраструктури саме плодово-ягідної галузі. Будівельні підприємства, залучені до реалізації проєктів повоєнної реконструкції, функціонують в умовах інвестиційних, кредитних, валютних і операційних ризиків. Неефективність систем фінансового ризик-менеджменту в цій сфері безпосередньо впливає на темпи, вартість і якість відновлення виробничих потужностей аграрного сектору, включаючи підприємства плодово-ягідної галузі, що зумовлює мультиплікативні втрати для національної економіки. Водночас взаємозв'язок між сталим розвитком

плодово-ягідної галузі та трансформацією фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств залишається недостатньо вивченим у науковій літературі. Більшість наявних наукових досліджень зосереджуються або на проблематиці сталого розвитку аграрного виробництва, або на фінансових аспектах діяльності будівельних підприємств, не враховуючи міжгалузеву синергію й системний характер процесів повоєнного економічного відновлення. З огляду на це, актуальним є формування науково обґрунтованих підходів до інтеграції принципів сталого розвитку у механізми фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств як інструменту інвестиційної привабливості плодово-ягідної галузі в умовах повоєнної трансформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика сталого розвитку галузей національної економіки, зокрема аграрного сектору, перебуває у межах вивчення та проведення сучасних наукових досліджень, що зумовлено необхідністю адаптації виробничих і фінансових систем до умов макроекономічної нестабільності та післявоєнного відновлення. У вітчизняній науковій літературі значну увагу приділено аналізу механізмів державної підтримки підприємницької діяльності та інвестиційної активності, що створює інституційне підґрунтя для розвитку малого й середнього бізнесу, у тому числі в аграрній та будівельній сферах. Важливу роль у цьому контексті відіграють нормативно-правові акти, спрямовані на стимулювання підприємницької ініціативи та фінансової стабільності суб'єктів господарювання в умовах повоєнної трансформації економіки [1]. Окремий напрям наукових досліджень пов'язаний з управлінням фінансовими ризиками будівельних підприємств. Так, у працях вітчизняних науковців Литовченко О. Ю., Бабаєв А. Ю. розкрито стратегічні підходи до ідентифікації, оцінювання та мінімізації фінансових ризиків у будівельній галузі з урахуванням діджиталізації обліково-аналітичних процесів [2]. У фундаментальних дослідженнях Ліпич Л. Г., Чорнуха І. В., Цимбалюк І. О., з

проблем формування стратегій розвитку будівельних підприємств обґрунтовано необхідність комплексного поєднання фінансового менеджменту, інвестиційного планування та ризик-орієнтованого управління в умовах посилення інвестиційної конкуренції [3]. Водночас у наукових публікаціях акцентується увага на економічній безпеці будівельних підприємств, її ролі для конкурентоспроможності суб'єктів господарювання.

Дослідники Попело О., Дубина М., Мамонов К. А., Гой В. В., Коваленко Л. Б., Пруненко Д. О. наголошують, що фінансова стійкість і ефективність управління ризиками є чинниками стабільного функціонування будівельних підприємств у період трансформаційних процесів та післявоєнної реконструкції [5; 12, С. 83–87]. У роботах Свічкач Н., Олініченко І., Булиніна С., присвячених формуванню фінансової структури будівельних підприємств, підкреслюється значення бюджетування та внутрішньої фінансової координації як інструментів зниження ризиків і підвищення результативності управлінських рішень [8].

Паралельно з цим у наукових дослідженнях Сало І. А. широко висвітлюються питання розвитку плодово-ягідної галузі як складової аграрного сектору економіки. Зокрема, проаналізовано тенденції розвитку ринку плодів в Україні, проблеми втрат продукції, цінової волатильності та недостатнього рівня інфраструктурного забезпечення [4, С. 16–25]. У працях Черевко О., Франів І., Корпало І., присвячених інноваційно-інвестиційному розвитку плодово-ягідної галузі, доведено необхідність модернізації виробничої, логістичної та переробної інфраструктури як передумови зростання доданої вартості та забезпечення сталого розвитку регіонів [6]. Окремі дослідження Пандас А., Федерка Т., Забаштанського М., Рогового А. зосереджені на економічних показниках діяльності будівельних підприємств, зокрема рентабельності, інвестиційній активності та впливі державної політики на розвиток житлового та виробничого фонду [7; 9; 10; 11]. Водночас

ці праці розглядають будівельну галузь і аграрний сектор ізольовано, без урахування міжгалузевих зв'язків та мультиплікативного ефекту інфраструктурних інвестицій для розвитку спеціалізованих аграрних галузей.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових джерел свідчить про наявність значного теоретичного та прикладного доробку з питань сталого розвитку аграрного сектору, управління фінансовими ризиками та функціонування будівельних підприємств. Водночас слід і надалі зміцнювати міжгалузеву взаємодію, підвищувати рівень взаємообумовленості між сталим розвитком плодово-ягідної галузі та трансформацією системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств для післявоєнного відновлення економіки..

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних засад та розроблення прикладних підходів до забезпечення сталого розвитку плодово-ягідної галузі в умовах післявоєнного відновлення економіки України шляхом трансформації системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств, задіяних у відновленні виробничої та ринкової інфраструктури аграрного сектору.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сталий розвиток плодово-ягідної галузі в умовах післявоєнного відновлення економіки України потребуватиме комплексного міжгалузевого підходу, який враховуватиме організаційно-виробничі чинники та фінансово-економічні умови відновлення матеріально-технічної та інфраструктурної бази. Особливу роль у цьому процесі відіграватимуть саме будівельні підприємства, діяльність яких безпосередньо впливатиме на темпи реконструкції садівничих господарств, переробних потужностей, сховищ, логістичних центрів та об'єктів інженерної інфраструктури. Нині функціонування будівельних підприємств характеризується зростанням фінансових ризиків, зумовлених нестабільністю макроекономічного середовища, обмеженим доступом до інвестиційних

ресурсів, коливанням цін на будівельні матеріали, дефіцитом робочої сили та підвищеними кредитними зобов'язаннями. За таких обставин традиційні підходи до фінансового ризик-менеджменту виявляються недостатньо ефективними, оскільки не враховують довгострокові цілі сталого розвитку та міжгалузеві ефекти післявоєнної реконструкції. Дослідження доводить, що трансформація системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств має ґрунтуватися на поєднанні ризик-орієнтованого підходу з принципами сталого розвитку, зокрема економічної доцільності. Такий підхід передбачає перехід від фрагментарного управління окремими фінансовими ризиками до системного управління портфелем ризиків, пов'язаних із реалізацією інфраструктурних проєктів у плодово-ягідній галузі. У контексті сталого розвитку особливої уваги потребує інтеграція фінансового ризик-менеджменту з інвестиційними рішеннями, спрямованими на модернізацію виробничих потужностей плодово-ягідних підприємств. Йдеться про впровадження енергоефективних технологій, сучасних систем зрошення, сховищ з регульованим газовим середовищем, а також об'єктів переробки, що зменшують втрати продукції та підвищують рівень доданої вартості. Ефективність таких проєктів значною мірою залежить від здатності будівельних підприємств мінімізувати фінансові ризики на етапах планування, реалізації та експлуатації об'єктів. Нині вдосконалення фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств у післявоєнний період базуватиметься на використанні сучасних фінансових інструментів, включаючи диверсифікацію джерел фінансування, застосування проєктного фінансування, державно-приватне партнерство, страхування інвестиційних ризиків і використання механізмів державної підтримки. Зазначені інструменти дозволяють знизити ризик незавершеного будівництва, перевищення кошторисної вартості та порушення строків реалізації інфраструктурних проєктів, що є першочерговим для відновлення плодово-ягідної галузі.

Будівельні підприємства, які залучені до реалізації проєктів з відновлення садівничих господарств, сховищ, холодильних комплексів, переробних потужностей і транспортної інфраструктури, функціонують в умовах підвищеної фінансової невизначеності. Коливання вартості будівельних матеріалів, обмежений доступ до кредитних ресурсів, валютні ризики та ризики порушення строків реалізації проєктів зумовлюють необхідність трансформації традиційних підходів до фінансового ризик-менеджменту у напрямі їх системності та довгострокової орієнтації. Трансформація системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств полягає у переході від реактивного управління окремими ризиками до управління ризиковим портфелем інфраструктурних проєктів. Такий підхід дозволяє забезпечити прогнозованість фінансових потоків, знизити ймовірність перевищення кошторисної вартості та зриву строків будівництва, що буде своєчасним при введенні в експлуатацію об'єктів, необхідних для функціонування плодово-ягідної галузі.

Теоретико-методологічне обґрунтування дослідження надає всі підстави побудувати концептуальну модель, яка відображає системний взаємозв'язок між трансформацією фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств і забезпеченням сталого розвитку плодово-ягідної галузі в умовах післявоєнного відновлення економіки (рис. 1).

Рис. 1. Концептуальна модель взаємозв'язку між сталим розвитком плодово-ягідної галузі та трансформацією фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств

Джерело: власна розробка авторів

У межах запропонованого підходу, дана модель ґрунтується на поєднанні інфраструктурного, фінансового та галузевого аспектів і демонструє механізм формування мультиплікативного ефекту для національної економіки, де відображено причинно-наслідкові зв'язки та ефект зворотного впливу. Модель показує, що ефективний фінансовий ризик-менеджмент у будівельній сфері є необхідною умовою сталого розвитку плодово-ягідної галузі.

З метою кількісної оцінки впливу трансформації системи фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств на сталий розвиток плодово-ягідної галузі у повоєнний період запропоновано комплекс спеціалізованих економіко-математичних індикаторів, що враховують галузеві особливості виробництва, зберігання, переробки й реалізації плодово-ягідної продукції (табл. 1 та табл. 2).

Запропонована в табл. 1 система індикаторів дозволяє кількісно пов'язати сталий розвиток плодово-ягідної галузі з результативністю післявоєнних інфраструктурних проєктів, зокрема сховища, холодильні комплекси, сортування, переробка, зрошення, враховуючи галузеві параметри урожайності, площі, вікова структура насаджень, товарний вихід, втрати, цінова сезонність і дохідність, а також ризик-скоригована ефективність інвестицій через показники виконання будівельних проєктів.

Таблиця 1

Економіко-математичні індикатори сталого розвитку плодово-ягідної галузі в умовах трансформації фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств

Назва індикатора	Одиниці виміру	Економічна характеристика	Джерела даних
Індекс товарної пропозиції плодово-ягідної продукції	тонн	Обсяг товарної продукції з урахуванням урожайності, площ, віку садів, якості та втрат	Держстат України, аграрна звітність підприємств

Коефіцієнт післязбиральних втрат	%	Частка втрат продукції у процесі зберігання та логістики	Виробничі звіти, агрологістичні дослідження
Індекс інфраструктурного покриття галузі (сховища/холод/ сортування)	частка	Відповідність потужностей зберігання обсягам товарної продукції	Проектна документація, галузева статистика
Індекс цінової стабільності (ефект будівельного проєкту на зниження втрат	рази	Можливість реалізації продукції поза піковим сезоном за вищими цінами	Ринкові котирування, контракти
Дохід у плодово-ягідній галузі	грн	Фінансовий результат виробництва з урахуванням доробки та реалізації продукції	Фінансова та управлінська звітність
Індекс відновлення садів: продуктивність насаджень з урахуванням віку та вибуття	частка	Продуктивна та вікова структура насаджень у післявоєнний період	Аграрні реєстри, землевпорядні дані
Рентабельність інфраструктурної інвестиції для плодово-ягідного ланцюга	%	Ефективність інвестицій у сховища, холодильні та переробні потужності	Інвестиційні проєкти, кошторисна документація
Ризик-скоригований NPV інфраструктурного проєкту для плодово-ягідної галузі	грн	Врахування фінансових ризиків та якості ризик-менеджменту будівельних підприємств	Фінансові моделі, інвестиційні розрахунки
Мультиплікативний ефект інфраструктурних інвестицій	рази	Вплив будівельних проєктів на приріст доданої вартості галузі	Макро- та галузева статистика
Індекс виконання проєктів відновлення інфраструктури (строки/кошторис/якість) і його вплив на сезонність галузі	коефіцієнт	Дотримання строків, кошторису та якості будівництва для аграрних потреб	Звіти будівельних підприємств

Джерело: узагальнено авторами за [13-16].

Таблиця 2

Індикатори сталого розвитку плодово-ягідної галузі у взаємозв'язку з показниками фінансового ризик-менеджменту

Показник	Формула	Значення
Індекс товарної пропозиції плодово-ягідної продукції. Ринкова пропозиція, що	$Q_{mkt} = \sum_{i=1}^n \left(Y_i \cdot S_i \cdot k_{age,i} \cdot k_{grade,i} \cdot (1 - \lambda_{loss,i}) \right)$	де: Y_i – урожайність культури ііі, т/га; S_i – площа насаджень і, га; $k_{age,i}$ – коефіцієнт віку саду молодий/ плодоносний/

залежить від інфраструктури зберігання/охолодження/сортування		старіючий); $k_{grade, i}$ – частка товарної фракції (якість/калібр), 0–1; $\lambda_{loss, i}$ – післязбиральні втрати, 0–1
Коефіцієнт післязбиральних втрат	$I_{price} = \frac{P_{off}}{P_{peak}}$	де P_{peak} – середня ціна в піковий сезон, P_{off} – ціна в міжсезоння/після зберігання. Сховище/холод підвищує частку продажів у період вищих цін.
Індекс інфраструктурного покриття галузі (сховища/холод/сортування). Дефіцит потужностей дорівнює високі втрати й демпінг «в сезон»	$I_{stor} = \frac{Cap_{stor}}{Q_{mkt}}$ $I_{cool} = \frac{Cap_{cool}}{Q_{mkt}}$ $I_{sort} = \frac{Cap_{sort}}{Q_{mkt}}$	де Cap_{stor} , Cap_{cool} , Cap_{sort} – річна/сезонна потужність сховищ, холодильників, сортувальних ліній, тонн
Індекс цінової стабільності (ефект будівельного проєкту на зниження втрат	$\Delta \lambda_{loss, i} = \lambda_{loss, i}^0 - \lambda_{loss, i}^1$ $\Delta Q_{mkt, i} = Y_i \cdot S_i \cdot k_{age, i} \cdot k_{grade, i} \cdot \Delta \lambda_{loss, i}$	прямий результат від сховища/холоду/логістики – приріст товарного обсягу
Дохід у плодово-ягідній галузі. Дозволяє довести, що інфраструктура підвищує не лише обсяг, а й дохід (через кращу якість і ціну)	$GM_i = (P_{net, i} \cdot Q_{mkt, i}) - (VC_{prod, i} + VC_{post, i} + VC_{log, i})$	де: $P_{net, i}$ – нетто-ціна реалізації (після відрахувань/комісій), грн/т; $VC_{prod, i}$ – змінні витрати виробництва; $VC_{post, i}$ – доробка/охолодження/сортування; $VC_{log, i}$ – логістика
Індекс відновлення садів: продуктивність насаджень з урахуванням віку та вибуття. Після відміни воєнного стану часто зростає частка деградованих/вибулих площ; індикатор показує продуктивну структуру	$I_{orch} = \frac{\sum_i (S_{prod, i} \cdot k_{age, i})}{\sum_i S_i}$	де $S_{prod, i}$ – площа плодоносних насаджень

Закінчення таблиці 2

Показник	Формула	Значення
Рентабельність інфраструктурної інвестиції для плодово-ягідного ланцюга. Оцінка ефекту саме для	$ROI_{infra} = \frac{\Delta \Pi}{I_{infra}}$ $\Delta \Pi = \sum_{i=1}^n (\Delta Q_{mkt, i} \cdot P_{net, i} + \Delta P_i \cdot Q_{mkt, i}) - \Delta C$	де: I_{infra} – інвестиції в інфраструктуру (будівництво/обладнання); ΔP_i – приріст ціни за рахунок якості/калібру/сертифікації; ΔC – приріст

галузі, а не загальна будівельна		витрат на енергію/обслуговування
Ризик-скоригований NPV інфраструктурного проєкту для плодово-ягідної галузі. Фінансовий ризик-менеджмент будівельних підприємств проявлено через $\pi \backslash r_i$ (зниження ризику $\rightarrow$ нижча премія $\rightarrow$ вищий NPV)	$NPV_r = \sum_{t=1}^T \frac{E(CF_t)}{(1+r+\pi_t)^t} - I_{infra}$	де: $E(CF_t)$ – очікуваний грошовий потік від зниження втрат, зростання ціни, збільшення переробки; $\pi \backslash r_i$ – премія за ризик (ціновий, енергетичний, логістичний, кредитний); r – базова ставка дисконту
Мультиплікативний ефект інфраструктурних інвестицій. Показує, як будівництво сховищ/переробки зміщає структуру від «сировини» до доданої вартості	$VA = \sum_{i=1}^n (P_{fresh,i} \cdot Q_{fresh,i} + P_{proc,i} \cdot Q_{proc,i}) - \sum_{i=1}^n C_i$	де: $Q_{fresh,i}$ – реалізація свіжої продукції, тонн; $Q_{proc,i}$ – обсяг переробки, тонн; $P_{fresh,i}$, $P_{proc,i}$ – ціни свіжої/переробленої продукції; C_i – сукупні витрати (виробництво + доробка + логістика)
Індекс виконання проєктів відновлення інфраструктури (строки/кошторис/якість). Коли будівельники «зірвали» сезон (строки) галузь не отримає ефекту в поточному році	$IRE_{agro} = \frac{T_{plan}}{T_{fact}} \cdot \frac{C_{plan}}{C_{fact}} \cdot q$	де q – коефіцієнт якості/функціональності об'єкта (0–1), що відображає, чи забезпечено потрібний температурний режим, потужність, безперервність енергопостачання

Джерело: власна розробка авторів

Висновки. Маємо відзначити, що сталий розвиток плодово-ягідної галузі формує стабільний попит на будівельні роботи та інфраструктурні інвестиції, створюючи економічні стимули для удосконалення фінансових стратегій будівельних підприємств. Зростання обсягів товарної продукції, розвиток переробки та зберігання, підвищення експортного потенціалу галузі сприятимуть формуванню довгострокових контрактних відносин і зниженню інвестиційних ризиків для будівельного сектору за умов надзвичайних економічних і фінансових викликів.

Таким чином, ефективна трансформація фінансового ризик-менеджменту будівельних підприємств сприятиме формуванню стабільного

інвестиційного середовища для розвитку плодово-ягідної галузі, підвищить прогнозованість фінансових потоків і забезпечить узгодженість короткострокових управлінських рішень із довгостроковими цілями сталого розвитку. У результаті сформується мультиплікативний ефект, який і надалі проявлятиметься у зростанні обсягів виробництва, підвищенні конкурентоспроможності продукції плодово-ягідної галузі, розвитку сільських територій та зміцненні продовольчої безпеки держави.

Список використаних джерел

1. Деякі питання надання грантів бізнесу : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.06.2022 № 738. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-%D0%BF#Text>.
2. Литовченко О. Ю., Бабаєв А. Ю. Стратегічний підхід до управління фінансовими ризиками будівельного підприємства. *Інновації в обліково-аналітичному забезпеченні та управлінні фінансово-економічною безпекою в умовах діджиталізації*: матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 12–13 листопада 2020 р.,). 2020. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/57740/>.
3. Ліпич Л. Г., Чорнуха І. В., Цимбалюк І. О. Формування стратегії розвитку будівельного підприємства в умовах інвестиційної конкуренції: монографія. Вежа-Друк. 2015. 212 с. URL: <https://surl.li/gmsswd>.
4. Сало І. А. Розвиток ринку плодів та ягід в Україні. *Економіка АПК*. 2020. Вип. 3. С. 16–25. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202003016>.
5. Попело О., Дубина М. Теоретичні аспекти забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств в контексті підвищення їх конкурентоспроможності. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-77>.

6. Черевко О., Франів І., Корпало І. Інноваційно-інвестиційний розвиток плодово-ягідної галузі в регіонах України. *Економіка та суспільство*. 2021. № 28. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-55>.
7. Пандас А., Федерка Т. Особливості визначення рентабельності будівельних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2020. № 22. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-76>.
8. Свічкарь Н., Олініченко І., Булінін С. Формування фінансової структури будівельного підприємства для складання бюджетів. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-72>.
9. Забаштанський М., Роговий А. Пріоритети державної політики стимулювання розвитку житлового фонду України: аспект інвестиційної активності. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. № 1, С. 212–219. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-7-29>.
10. Андрусів У. Я., Зелінська Г. О., Лагодієнко В. В. Екологічна модернізація на підприємствах будівельної галузі як інноваційна технологія виробництва та управління ними. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 2. С. 22 – 27. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-2-3>.
11. Ustik T., Lagodiienko V., Biloshapka Y., Morokhova V., Derenko, O. Marketing Tools for Minimizing Risks in the Logistics Strategy of an Enterprise. *International Review of Management and Marketing*. 2025. Mersin Vol. 15, Iss. 6. pp. 357-364. DOI: <https://doi.org/10.32479/irmm.20108>.
12. Мамонов К. А., Гой В. В., Коваленко Л. Б., Пруненко Д. О. Особливості функціонування будівельних підприємств на сучасному етапі трансформаційних процесів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2024. 50, 83–87. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2024-50-14>.

13. Alimo P. K. Reducing Post Harvest Losses of Fruits and Vegetables through Supply Chain Performance Evaluation: An illustration of the application of SCOR Model. *International Journal of Logistics Systems and Management*. 2020. Vol. 1(1):1. DOI: <https://doi.org/10.1504/IJLSM.2020.10023883>.

14. Томілін О., Краснікова О., Гечбаия Б., Зоря С., Дроботя Я., Синиця Ю. Управління ризиками в аграрному секторі: фінансовий аспект. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 4(51). pp. 147–162. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.51.2023.4096>.

15. Мех К., Федулова І. Формування системи ризик-менеджменту на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2022 № 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-58>.

16. Писаренко В., Баган Н., Собчишин В., Гаврих Р., Жуховський І., Мошенець Н. Сталий розвиток аграрних інноваційно орієнтованих підприємств засобами логістичного менеджменту. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. Vol. 3(56), pp. 533–547. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.56.2024.4424>.